

Kleine school en onderwijs anders organiseren

Onderwijs anders || OBS De Driehoek || TOM-concept || Teamontwikkeling

“Om het financieel en onderwijskundig te kunnen blijven behappen moest er iets gebeuren. Door de krimp zijn we anders gaan kijken naar de organisatie van ons onderwijs en zijn we gaan werken met het concept van TOM.”

Koen Smits startte in oktober 2010 als directeur van OBS De Driehoek in Aerdt, een klein dorp in de provincie Gelderland dicht bij de Duitse grens. Bij zijn aantreden telde de school nog 88 leerlingen. Een van zijn eerste acties was het team te confronteren met het teruglopende leerlingenaantal en de nieuwe werkelijkheid die ontstond met het annuleren van nieuwbouwplannen voor woningbouw vanwege de recessie. Koen: “Ik heb cijfers opgevraagd bij de gemeente en toen die getallen en prognoses over leerlingenaantallen op tafel kwamen is in het team de urgentie gegroeid dat we vanwege de krimp echt anders moesten gaan kijken naar de manier van lesgeven.”

INTEGRALE VERANDERING

De school, die momenteel 52 leerlingen telt, koos na onder meer oriëntaties en bezoeken bij andere scholen voor het TOM-concept. Een integrale benadering om het primaire proces anders te organiseren met hieraan gekoppeld onder meer een herinrichting van de ruimtes naar functies (instructie, zelfstandig werken, stilwerken, samenwerken, doe- en ontdekwerk) en een nieuwe dag- en weekplanning. Koen: “Wat ons in het TOM-concept vooral aansprak, was dat je als team verantwoordelijk wordt voor alle leerlingen in de school. Ineke van Sijl van KPC Groep heeft in het voorjaar van 2011 in een presentatie ons laten zien wat er op je school afkomt als je te maken krijgt met krimp en welke oplossingen het TOM-concept biedt.”

Onder begeleiding van KPC Groep werd werk gemaakt van de overgang van viergroepen- naar driegroepenstructuur (basisgroepen 1,2,3- 4, 5,6- 7, 8) en zijn de verschillende rollen van de teamleden beschreven en geborgd. In het traject is stevig

ingezet op scholing en coaching van het team op basis van observaties in de groepen en aansluitende reflectiegesprekken door Ineke van Sijl.

ZELFSTANDIGER WERKEN

Essentieel in de nieuwe opzet van het primair proces is dat kinderen leren zelfstandiger te werken. Koen: “De leerkracht kan niet zoals in een klassikale setting de hele dag het zicht houden op kinderen en niet meer elk moment elk kind helpen. Hoe dat uitpakt? We merken dat in onze situatie en in onze setting de kinderen prima kunnen omgaan met meer zelfstandigheid. Ze weten wat de afspraken zijn: waar haal je je materialen vandaan? Hoe kijk je je werk na? Hoe ga je met je weektaak om? Wat verwachten we van je als de leerkracht niet in de buurt is? Door de gedeelde verantwoordelijkheid van dSe teamleden (De Driehoek heeft een personele formatie van ca. 4 fte en werkt met veel parttimers, een onderwijsassistente en enkele stagiaires, red.) kunnen we ‘lucht’ en tijd creëren voor een leerkracht om extra aandacht te geven aan een leerling die extra zorg nodig heeft.”

TEAMONTWIKKELING

De nieuwe werkwijze heeft ook een positieve invloed op de teamontwikkeling, constateert Koen. “TOM is een organisatieconcept dat je op een andere manier laat kijken naar de verantwoordelijkheid die je als leerkracht hebt. Je bent ook verantwoordelijk als leerkracht naar elkaar toe. Doordat je samen informatie met elkaar deelt over leerlingen en hun gedrag krijgt de teamontwikkeling een impuls en benut je elkaars kwaliteiten en inzichten beter. We hadden altijd al een team dat hart heeft voor de kinderen, nu zetten we ook verdere professionele stappen. De leerkrachten zijn echt zelf eigenaar

worden van dat proces. Een uitdaging voor de toekomst is om meer te gaan zoeken naar verbindingen tussen vakken, tussen leerlijnen, tussen leerlingen. En hierdoor de instructie effectiever en efficiënter in te zetten en zo meer tijd te vinden voor individuele begeleiding. Een andere uitdaging is om de mogelijkheden van ICT te gaan benutten bij het zelfstandig werken van leerlingen.”

ouders

De Aerdts is een echte dorpsschool. Veel ouders waren hier ooit zelf leerling. “Deze school is helemaal geïntegreerd in het dorpsleven hier. We hebben vanaf het eerste begin ouders actief geïnformeerd en veel aandacht gegeven aan het ‘waarom’ van deze veranderingen. Uit enquêtes en uit gesprekken blijkt dat ouders positief staan tegenover deze veranderingen. Ouders zijn tevreden over de wijze waarop instructie en begeleiding van leerlingen die extra aandacht nodig hebben is georganiseerd. Ze zien daarnaast ook dat deze manier van organiseren ook kansen biedt hun kinderen vaardigheden bij te brengen van de 21e eeuw.”

[Bekijk de website van KPC Groep voor meer over dit onderwerp](#)

MEER INFORMATIE?

Linda Schlundt Bodien

 06 - 12312749

 l.schlundtbodien@kpcgroep.nl